

تبیین رابطه هوش معنوی و پرخاشگری با ملاحظه نقش میانجی تاب آوری
در بین کنگ فو کاران آسیاییشیرین زردشتیان^۱، جواد کریمی^۲، مریم حسینی^{۳*}

۱-استادیار مدیریت ورزشی، دانشگاه رازی، کرمانشاه ۲ و ۳-کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه رازی، کرمانشاه

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۶/۰۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۰۲/۱۰

Explain The Relationship Between Spiritual Intelligence And Aggression with
Mediating Role Of Resiliency In Between Asian Kung Fu workers
Shirin Zardoshtian¹, Javad Karimi², Maryam Hosseini^{3*}1-Assistant Professor of Sports Management, Razi University, Kermansah, 2,3-M. A. in Sport
Management Razi University, Kermanshah

Received: (2017/04/30)

Accepted: (2017/08/23)

Abstract

The purpose of study was to examine The Relationship Between spiritual intelligence and aggression with mediating role of resiliency in between asian kung fu workers The statistical research to include all athletes in the Games of Asian Kung Fu. The number of athletes in Kung Fu, in Asian games, about 150 person , including (120 man athlete and 30 woman athlete), that with regard to the limited statistical society study via the census method (total number) , the statistical society as a model of statistics were chosen. For accumulation information about this research we used of questioners of Resiliency Connor and Davidson (2003), Aggression Perry (1992), Spiritual IntelligenceKing (2008). To check research model diagnostics structural equations and analyze route via used of LISREL software. research findings, Suggests a significant relationship between spiritual intelligence and level of aggression with role of resiliency in asian kung fu workers. So the result for the enjoyment of spiritual is moving forward up as paramount sponsor technology could decrease chooses aggression ensures.

Keywords

Spiritual Intelligence, Aggression, Resiliency, Kung Fu workers.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، تبیین رابطه هوش معنوی و میزان پرخاشگری با ملاحظه نقش میانجی تاب آوری در بین کنگ فوکاران آسیایی می باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی ورزشکاران حاضر در مسابقات آسیایی کنگ فو می باشند. تعداد ورزشکاران رشته کنگ فو، حاضر در مسابقات آسیایی، ۱۵۰ نفر شامل (۱۲۰ مرد ورزشکار و ۳۰ زن ورزشکار) بود که با توجه به محدود بودن جامعه آماری مورد مطالعه، از طریق روش سرشماری (کل شماری)، کل جامعه آماری به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. جهت جمع آوری اطلاعات مورد نیاز این تحقیق از ابزار پرسشنامه های تاب آوری کتر و دیویدسون (۲۰۰۳)، پرخاشگری پری (۱۹۹۲) و هوش معنوی کینگ (۲۰۰۸) استفاده شده است. به منظور بررسی تحقیق از مدل یابی معادلات ساختاری و تحلیل مسیر به وسیله نرم افزار لیزرل استفاده شده است. یافته های تحقیق، نشان داد رابطه ی معادله بین هوش معنوی و میزان پرخاشگری با توجه به نقش میانجی تاب آوری در کنگ فوکاران آسیایی وجود دارد. بنابراین نتیجه می گیریم که برخوردارگی از تجربیات معنوی بالا به عنوان برترین حامی تاب آوری، کاهش پرخاشگری را تضمین می کند.

واژه های کلیدی

هوش معنوی، پرخاشگری، تاب آوری، کنگ فوکاران

* نویسنده مسئول: مریم حسینی

E-mail: hossenimaryam11@yahoo.com

*Corresponding Author: Maryam Hosseini

مقدمه

در حال حاضر، ورزش و فعالیت های مرتبط به آن، طیف وسیعی از علاقمندان را به خود جذب کرده است. رشته های ورزشی بسیاری اکنون در حال فعالیت هستند و در این میان، رشته های رزمی جایگاه خاصی در بین علاقمندان دارند. حرکات ورزشی همواره دارای جذابیت بوده و زیبایی های مختص به خود را داشته اند. اما گاهی ورزشکاران بدلیل رفتارهای ناپسند از شدت این زیبایی می کاهند. بسیاری از ورزشکاران بهترین عملکرد خود را در تمرین ها نشان می دهند. اما هنگام مسابقه و رقابت و رویارویی با رقیبان، رسانه ها و تماشاگران و موقعیت های فشارزای دیگر دچار واکنش هیجانی می شوند. هیجانات مختلفی از جمله خشم، ترس، ناامیدی، نگرانی، غرور و غم وجود دارند که برای بیان حالات احساسی و روانی مثبت و منفی و علائم جسمانی همراه آن به کار می روند (۳). از این رو در بین رفتارهای مختلفی که از ورزشکاران رخ می دهد به بررسی رفتار ناپسند "پرخاشگری" می پردازیم. پرخاشگری ارتکاب هر گونه رفتار کلامی و غیر کلامی است که به طور مستقیم یا غیر مستقیم به قصد آزار جسمی یا روانی دیگران صورت می گیرد (۲۱). هم چنین می توان گفت پرخاشگری هر نوع عملی است که به قصد آسیب رساندن به دیگران انجام می گیرد (۳۲). اعمال خشونت بار و رفتارهای پرخاشگرانه از دیرباز در جوامع بشری شایع بوده است (۲۸). عملکرد ورزشی تا حدود زیادی تحت تاثیر عوامل استرس زای معمول ورزشی قرار می گیرد. یکی از مدل های نظری در مطالعه شیوه های مقابله با استرس ورزشی، رویکرد روانشناسی مثبت است. دستور کار اصلی این رویکرد، بررسی و شناخت توانمندی ها، نقاط قوت، استعدادها و محاسن افراد است (۲۳). تاب آوری^۲ یکی از این مفاهیم و سازه های بهنجار مورد توجه و مطالعه روانشناسی مثبت است. تاب آوری، پایداری زمان مواجهه با سختی ها و مشکلات برای دستیابی به موفقیت نامیده می شود (۴). تاب آوری بر حسب این تعریف، فراتر از جان سالم به در بردن از استرس ها و ناملایمات زندگی است و با رشد مثبت، انطباق پذیری و رسیدن به سطحی از تعادل پس از به وجود آمدن اختلال در وضعیت تعادلی پیشین، مطابقت می کند. بنابراین، تاب آوری به انطباق موفقیت یافته می شود که در آوردگاه مصائب و استرس های توان کاه و ناتوان ساز آشکار می گردد. این تعریف از تاب آوری، بیانگر کنش وری و پویایی سازه های است که مستلزم تعامل پیچیده بین عوامل خطر ساز و محافظت

کننده است. نظریه های نخستین در مورد تاب آوری، بر ویژگی های مرتبط با پیامدهای مثبت در مواجهه با ناملایمات زندگی، پرخاشگری و مصائب تاکید داشتند (۱۶). روانشناسان بالینی، اخیرا مدل هایی از تاب آوری را تحت شرایط فقدان، مصیبت، افسردگی، خشونت و درد بررسی کرده اند. نتایج هماهنگ این پژوهش ها موید تاثیرات مثبت، سازنده و محافظت کننده تاب آوری در مقاومت و مقابله موفق و انطباق رشد یافته با شرایط خطیر و استرس زای فوق الذکر است (۶). با توجه به تحقیقات انجام شده هوش معنوی^۳ نیز به میزان قابل توجه می تواند بر میزان پرخاشگری تاثیر گذار باشد. هوش معنوی مجموعه ای از توانایی ها و ظرفیت ها و منابع معنوی است که کاربست آن ها موجب افزایش انطباق پذیری و در نتیجه ارتقای سلامت روان افراد می شود (۱۵). و سالاسکا^۴ (۲۰۰۹)، بر این باور است که افراد دارای زندگی معنوی، بدون شک از نظر روانشناختی افراد سالمی هستند. هوش معنوی یکپارچه کننده زندگی درونی و معنوی با زندگی بیرونی و محیط کار است و می توان گفت که هوش معنوی مکانیسمی است که توسط آن کیفیت زندگی افراد، بهبود می یابد. از دیدگاه او هوش معنوی برای شناسایی انتخاب هایی که در بهزیستی روانشناختی و رشد سلامتی کل بشر نقش دارند، امری لازم است (۳۵). به اعتقاد سیم و لو^۵ (۲۰۰۹) هوش معنوی باعث ایجاد معنی و هدف برای زندگی می شود و افراد دارای این ویژگی در زمان بحران بهتر با شرایط کنار می آیند چون با داشتن امید به خدا، آشفستگی روانی کمتری را تجربه می نمایند (۲۹). همچنین هوش معنوی با صفات خلقی، حساسیت اجتماعی، رضایت زندگی، انرژی و فعالیت رابطه مثبت داشت (۱). هوش معنوی می تواند ادراک ما را از وقایعی، شکل داده و سازمان دهد و نه تنها در سلامت تاثیر دارد، بلکه در تجارب سخت زندگی مثل غم یا فقدان، مفید واقع شده و در بهزیستی فرد نیز موثر است. حتی برخی از پژوهشگران، سیطره تاثیر هوش معنوی را از این فراتر می دانند. از طرفی تاب آوری و هوش معنوی، از جمله عوامل فردی و شخصیتی موثر بر پرخاشگری است (۵). سازه های روانشناسی مثبت که تاب آوری جزء این سازه ها می باشد، بیانگر مجموعه ای از توانایی ها و ظرفیت ها و منابع معنوی است که کاربست آن ها موجب افزایش انطباق پذیری و در نتیجه ارتقای سلامت روان افراد می شود. از جمله تحقیقات صورت گرفته در این زمینه می توان به پژوهش حمید و همکاران (۱۳۹۱)، با عنوان بررسی رابطه هوش معنوی با تاب آوری در

4. Veselska
5. Sim & Loh

1. Aggression
2. Resilience
3. Spiritual Intelligence

این سوال هستیم که آیا بین هوش معنوی و میزان پرخاشگری با ملاحظه نقش میانجی تاب آوری در بین کنگ فو کاران آسیایی رابطه وجود دارد؟

روش تحقیق

پژوهش حاضر بر مبنای هدف از نوع کاربردی و از لحاظ روش بدست آوردن داده‌ها از نوع توصیفی - پیمایشی است. همچنین نوع داده‌های گردآوری شده از نوع کمی می‌باشد. از آنجایی که در این پژوهش یک رابطه علت و معلولی بررسی می‌شود، روش تحقیق از نظر رابطه بین متغیرها از نوع علی است که برای بررسی همه جانبه مدل مفهومی تحقیق، از مدل معادلات ساختاری استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی ورزشکاران حاضر در مسابقات آسیایی کنگ فو می‌باشند. تعداد ورزشکاران رشته کنگ فو، حاضر در مسابقات آسیایی، ۱۵۰ نفر، شامل (۱۲۰ مرد ورزشکار و ۳۰ زن ورزشکار)، می‌باشد که با توجه به محدود بودن جامعه آماری مورد مطالعه، از طریق روش سرشماری (کل شماری)، کل جامعه آماری به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. جهت جمع آوری اطلاعات مورد نیاز این تحقیق از ابزار پرسشنامه استفاده شده است. که شامل:

۱- پرسشنامه پرخاشگری: پرسشنامه پرخاشگری به وسیله پری (۱۹۹۲)، تدوین شده است و شامل ۲۹ ماده است که چهار جنبه از پرخاشگری (بدنی، کلامی، خشم و خصومت) را مورد سنجش قرار می‌دهد. پرسشنامه پرخاشگری با نمره کل سوالات، میزان پرخاشگری کلی را می‌سنجد و نمرات خرده مقیاس‌های آن حالت‌های گوناگون پرخاشگری را نشان می‌دهد. که شامل چهار خرده مقیاس بدنی، کلامی، خشم و خصومت می‌باشد. اعتبار و پایایی پرسشنامه پرخاشگری از همسانی درونی خوبی برخوردار است. ضریب آلفا برای خرده مقیاس‌های پرخاشگری فیزیکی، کلامی، خشم و خصومت به ترتیب ۰/۷۲/۸۵، ۰/۸۳/۰، ۰/۷۷/۰ و ضریب آلفای کل نمرات پرسشنامه ۰/۸۹ است. علاوه بر این، پژوهش انجام شده در ایران اعتبار و روایی پرسشنامه را تأکید کرده‌اند (۱۱)

۲- پرسشنامه هوش معنوی: پرسشنامه هوش معنوی کینگ (SISRI) در سال ۲۰۰۸ توسط کینگ طراحی و ساخته شد. این پرسشنامه دارای ۲۴ گویه است و چهار زیر مقیاس دارد: تفکر وجودی انتقادی، تولید معنای شخصی، آگاهی متعالی و بسط حالت هشیاری. هر چه فرد نمره بالاتری در این پرسشنامه

دانشجویان اشاره نمود که نتایج تحقیق وی حاکی از این بود که بین هوش معنوی و تاب آوری رابطه مثبت معناداری وجود دارد. به این صورت که تاب آوری به طور معنی داری هوش معنوی را پیش بینی می‌کند (۱۳). همچنین صدیقی و همکاران (۱۳۹۳) در پژوهش خود با عنوان پیش بینی پذیری میزان تاب آوری بر اساس هوش معنوی دردانشجویان و دین پژوهان (۳۰)، پور نسایی و همکاران (۱۳۹۲) در پژوهش خود تحت عنوان رابطه سلامت روان و هوش معنوی با تاب آوری در بین دانش آموزان (۲۳)، خرمایی و همکاران (۱۳۹۲) در بررسی رابطه تاب آوری، هوش معنوی و هوش اجتماعی در بین نوجوانان (۱۶)، و رابرتسون^۱ (۲۰۰۸) در پژوهشی با عنوان معنویت و رابطه آن با رضایت شغلی و انعطاف پذیری در میان مدارس دولتی (۲۶)، به این نتیجه رسیدند بین تاب آوری و هوش معنوی رابطه مثبت و معنا داری وجود دارد. بهروزی و همکاران (۱۳۹۲)، در پژوهش خود با عنوان رابطه هوش معنوی و پرخاشگری بازیکنان فوتبال نشان داد که هوش معنوی با پرخاشگری و خرده مقیاس‌های پرخاشگری (فیزیکی، کلامی، خشم و خصومت)، رابطه منفی دارد و هرچه هوش معنوی بالاتر باشد احتمال پرخاشگری ورزشکاران در میدانی ورزشی کمتر است (۲). همچنین کینگ^۲ (۲۰۰۸) در پژوهش خود با عنوان ادعاهای بازاندیشی هوش معنوی: تعریف، مدل و اندازه گیری، نشان داد هوش معنوی با افسردگی، پرخاشگری، خصومت، اضطراب و خودفریبی رابطه منفی دارد (۱۷). مطالعات واگان^۳ (۲۰۰۲)، کینگ (۲۰۰۸) و کینگ و دسیکو^۴ (۲۰۰۹) نشان دهنده‌ی رابطه منفی هوش معنوی با افسردگی، پرخاشگری، خصومت، اضطراب و خود فریبی بود. همچنین هوش معنوی باصفاات خلقی، حساسیت اجتماعی، رضایت زندگی، انرژی و فعالیت رابطه مثبت داشت (۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۵). پژوهش نورمحمدی و همکاران (۱۳۹۲) تحت عنوان رابطه هوش معنوی سبک‌های دلبستگی با پرخاشگری در نوجوانان این نتیجه رسیدند که بین هوش معنوی و سبک دلبستگی مطمئن با پرخاشگری رابطه منفی وجود دارد (۲۲). از جمله صفاتی که روانشناسان برای افراد با هوش معنوی بالا نام می‌برند خودکنترلی است (۹). دنسون و همکاران^۵ (۲۰۱۲) در پژوهش خود با عنوان " خود کنترلی و پرخاشگری" گزارش داد که خود کنترلی بر کاهش پرخاشگری تاثیر داشته است (۷). اندک بودن پیشینه پژوهشی این موضوع لزوم توجه بیش از پیش به نقش میانجی تاب آوری بر هوش معنوی و پرخاشگری در ورزشکاران را نمایان می‌سازد. بر همین اساس ما در این پژوهش به دنبال پاسخ به

4. King & De Cicco
5. Denson et al

1. Robertson
2. King
3. Vaughan

در جدول ۱ و ۲ اطلاعات جمعیت شناختی مربوط به نمونه های پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱. وضعیت جنسیت نمونه های آماری تحقیق

جنسیت	تعداد	درصد
مرد	۱۲۰	۸۰
زن	۳۰	۲۰
جمع کل	۱۵۰	۱۰۰

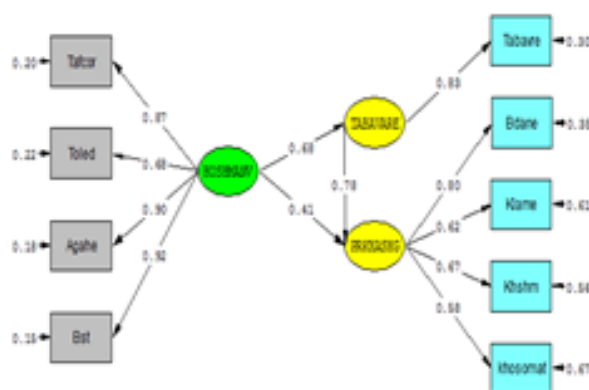
بر اساس نتایج جدول ۱، بیشترین تعداد شرکت کنندگان در مسابقات آسیایی کنگ فو برای مردان (۱۲۰) و کمترین مقدار آن را زنان (۳۰) بود.

بر اساس نتایج، ورزشکاران مجرد ۵۸ درصد نمونه آماری را تشکیل دادند و ۴۲ درصد از ورزشکاران متاهل بودند. بر اساس نتایج، ورزشکاران با سن کمتر از ۲۵ سال بیشترین نمونه آماری پژوهش را با ۶۸/۶۶ درصد کل ورزشکاران را تشکیل دادند.

بگیرد دارای هوش معنوی بیشتری است. پرسشنامه هوش معنوی کینگ (SISRI) دارای ۲۴ ماده بوده و هدف آن سنجش میزان هوش معنوی می باشد که به صورت نمره کلی بدست می آید. طیف نمره دهی آن بر اساس لیکرت پنج گزینه ای بوده که به هر ماده در یک مقیاس ۵ درجه ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم نمره داده می شود. ضریب پایایی کل آزمون براساس ضریب آلفای کرونباخ ۹۵٪ گزارش شده است (۲۱).

۳- پرسشنامه تاب آوری: برای سنجش میزان تاب آوری از پرسشنامه تاب آوری کانر و دیویدسون (۲۰۰۳)، استفاده گردید. این مقیاس ۲۵ گویه است و نمره گذاری آن براساس طیف لیکرت بین صفر تا پنج با دامنه ۲۵ تا ۱۲۵ می باشد. محمدی (۱۳۸۴) پایایی این پرسشنامه را ۸۹٪ گزارش کرده است (۱۳). به منظور بررسی تحقیق از مدل معادلات ساختاری و نرم افزار پی ال اس استفاده شده است.

یافته های تحقیق

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق در حالت استاندارد

تاب آوری و پرخاشگری دارد. تاب آوری نیز با ضریب بتای ۰/۷۸ اثر مثبت و نسبتاً بالایی بر پرخاشگری دارد.

شکل ۱، ضرایب استاندارد را برای روابط مفروض نشان می دهد. براساس شکل ۱، هوش معنوی با ضریب گامای ۰/۶۸ و ۰/۴۱ به ترتیب تأثیر مثبت و نسبتاً بالا و متوسطی بر

جدول ۴. شاخص های برازش مدل

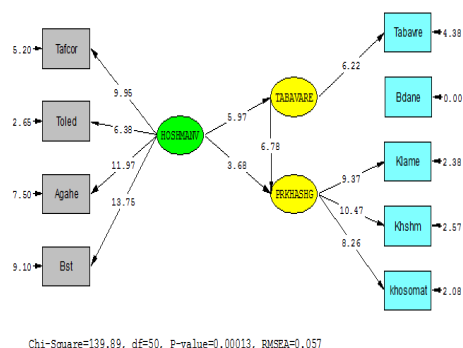
مقادیر شاخص ها	شاخص ها
۰/۰۵۷	RMSEA
۰/۹۸	CFI
۰/۹۲	GFI
۰/۹۷	AGFI
۲/۵۷	χ^2/df

جدول ۵. ضرایب مسیر و اعداد معناداری

متغیرهای تحقیق	هوش معنوی	تاب آوری
ضریب تاثیر	۰/۶۸	
تاب آوری	نمره T	۵/۹۷
ضریب تعیین R ²	۰/۴۷	
ضریب تاثیر	۰/۴۱	۰/۷۸
پرخاشگری	نمره T	۳/۶۸
ضریب تعیین R ²	۰/۳۵	۰/۵۸

مهمترین معیار برای بررسی برازش ساختاری در یک پژوهش ضرایب R² مربوط به متغیرهای پنهان درون‌زای (وابسته) مدل است. R² معیاری است که نشان از تأثیر یک متغیر برون‌زا بر یک متغیر درون‌زا دارد و سه مقدار ۰/۱۹، ۰/۳۳ و ۰/۶۷ به عنوان مقدار ملاک برای مقادیر ضعیف، متوسط و قوی R² در نظر گرفته می‌شود. مطابق با جدول ۵ و بر اساس خروجی نرم افزار لیزرل، رهبری معنوی ۰/۳۵ تغییرات در پرخاشگری و ۰/۴۷ تغییرات در تاب آوری و هم چنین تاب آوری ۰/۵۸ تغییرات پرخاشگری را پیش بینی می‌کند. که با توجه به سه مقدار ملاک، مناسب بودن برازش مدل ساختاری را تأیید می‌سازد.

نتایج جدول شماره ۴، نشان می‌دهد که شاخص‌های نسبت کای دو به درجه آزادی (x²/df) کمتر از ۳، شاخص تناسب تطبیقی (CFI)، شاخص نیکویی برازش (GFI)، شاخص برازش هنجاری (NFI)، شاخص نیکویی برازش انطباقی (AGFI) در حالت مطلوب و جذر برآورد واریانس خطای تقریب (RMSEA) کمتر از ۰/۱ در حد مطلوبی قرار دارند، بدین معنی که مدل تحقیق حاضر دارای برازش مطلوبی است و به عبارتی داده‌های حاصل از تحقیق مدل نظری تحقیق را حمایت و تأیید می‌کند

شکل ۲. مدل مفهومی تحقیق در حالت معنی داری

شکل ۲، اعداد معناداری مدل تحقیق را نشان می‌دهد، با توجه به مقدار T-value هوش معنوی با پرخاشگری (T=3/68) و تاب آوری (T=5/97) رابطه معنادار دارد. همچنین مدل نشان دهنده رابطه معنادار بین تاب آوری و پرخاشگری (T=6/78) است. در نتیجه براساس شکل، معنادار ماندن رابطه بین متغیر میانجی و وابسته، محقق شد، از این رو اثر متغیر میانجی وجود دارد.

جدول ۶. اثر مستقیم و غیر مستقیم متغیرهای تحقیق

اثر کل	اثر غیرمستقیم	اثر مستقیم	فرضیه اصلی
۰/۶۸	-	۰/۶۸	مسیر هوش معنوی به تاب آوری
۰/۷۸	-	۰/۷۸	مسیر تاب آوری به پرخاشگری
۰/۹۴	۰/۵۳	۰/۴۱	مسیر هوش معنوی به پرخاشگری

4 . Adjusted Goodness – of – fit Indexes
5 . Root Mean Square Error of Approximation

1 . Comparative Fit Index
2 . Goodness of Fit Index
3 . Norm Fit Index

ورزشکاران رابطه مثبت و معنی داری دارد که این نتیجه با یافته های پژوهش کشاورزی و یوسفی (۱۳۹۱)، حمید و همکاران (۱۳۹۱) دهقانی و رجبی (۱۳۹۲)، پورنسایی و همکاران (۱۳۹۲)، خرمایی و همکاران (۱۳۹۲)، صدیقی و همکاران (۱۳۹۵)، رابرتسون^۳ (۲۰۰۸) اسمیت^۴ (۲۰۰۵) هم خوانی دارد (۱۵، ۱۳، ۱۶، ۳۰، ۲۶، ۳۱).

افراد دارای هوش معنوی در مشکلات و مسایل زندگی قادر به یافتن راه حل مناسب می باشند و میزان تاب آوری بیشتری از خود نشان می دهند. در تبیین این یافته می توان گفت هوش معنوی فرایندی را پشت سر می گذارد که یکی از محورهای اصلی آن شناخت درست از خدا و داشتن هدف و معنا در زندگی است و داشتن معنا و هدف در زندگی مقدمه ای بر تاب آوری و سازگاری با مشکلات است. از این رو چنانچه ورزشکاران و به خصوص کنگ فوکاران، دارای سطح هوش معنوی افزون تری باشند، به تبع آن معنایی که به خود و جهان اطرافشان می دهند توام با احساس ارزشمندی و هدفمندی است، بنابراین سختی ها را تحمل می کنند و تاب آوری بیش تری را از خود نشان می - دهند. لذا می توان نتیجه گرفت که هرچه کنگ فوکاران آسیایی در زندگی خود در انجام کارها خداوند را به عنوان ملاک خود قرار دهند و کارها و اعمال خود را براساس دانش و آگاهی و شناخت انجام دهند، همچنین درمقابل رفتار نادرست دیگران نیز صبر و بردباری داشته باشند، کارهای روزانه خود را در زمان استراحت و آسودگی مرور کنند و بر خود کنترل داشته باشند، می توانند موجبات کاهش هیجان های منفی از جمله پرخاشگری خود را فراهم کنند. بر همین اساس، می توان با تقویت هوش معنوی ورزشکاران، موجبات پرورش خودداری و به دنبال آن کاهش پرخاشگری را در آن ها به وجود آورد و در نتیجه شاهد رفتارهای درست و منطبق با ارزش های جامعه و محیط های ورزشی از آن ها بود. این یافته ها می تواند به نقش هوش معنوی در کنترل و کاهش پرخاشگری در میان کنگ فوکاران اشاره داشته باشد. چه در زندگی شخصی و چه در زمانی که کنگ فوکاران در یک مسابقه یا تمرین قرار دارند زیرا هوش معنوی بالای آن ها می تواند سبب گردد که دارای تفکر عمیق تری باشند و به سبب آن ورزشکاران در برابر مسائلی که سبب می گردد آن ها به عصبانیت و پرخاشگری روی آورند تحمل آن ها افزایش پیدا کرده و تاب آوری بیشتری از خود نشان دهند که در پایان موجب کاهش پرخاشگری آن ها می شود و عملکرد ورزشی آن ها را افزایش می دهد.

با توجه به نتایج جدول ۶، هوش معنوی به صورت مستقیم ۴۱ درصد بر پرخاشگری تاثیر داشته است، اثری که هوش معنوی به صورت غیر مستقیم و از طریق متغیر میانجی تاب آوری بر پرخاشگری می گذارد برابر ۵۳ درصد است. به بیانی دیگر متغیر تاب آوری متغیر هوش معنوی و پرخاشگری را بصورت مثبت میانجی گری می کند. براساس یافته های حاصل از مدل ساختاری و جدول ۶، می توان نتیجه گرفت که بین هوش معنوی و پرخاشگری با ملاحظه ی نقش میانجی تاب آوری در کونگ فوکاران آسیایی رابطه ی معناداری وجود دارد.

بحث و نتیجه گیری

از دیدگاه واگان^۱ (۲۰۰۲) هوش معنوی یکپارچه کننده زندگی درونی و معنوی با زندگی بیرونی و محیط کار است و می توان گفت که هوش معنوی مکانیسمی است که توسط آن کیفیت زندگی افراد، بهبود می یابد (۳۴). از این رو این پژوهش حاضر با هدف بررسی " ارتباط بین هوش معنوی و میزان پرخاشگری با توجه به نقش میانجی گری تاب آوری در بین کنگ فوکاران آسیا" صورت گرفت. یافته های تحقیق نشان داد که هوش معنوی به صورت مستقیم بر پرخاشگری ورزشکاران اثر می گذارد و همچنین به شکل غیر مستقیم و به واسطه ی تاب آوری بر پرخاشگری آن ها تاثیرگذار است. بر اساس نتایج بدست آمده شاهد این موضوع بودیم که ورزشکارانی که پرخاشگری کمتری را بازگو کردند از هوش معنوی بالاتری برخوردار بودند. این بدان معناست که هوش معنوی می تواند به طور قابل توجهی بر میزان پرخاشگری ورزشکاران اثرگذار باشد و آن را کاهش دهد. همچنین نتایج حاکی از آن بود که تاب آوری نقش بسزایی به صورت میانجی بین هوش معنوی و پرخاشگری ایفا می کند که می توان نتیجه گرفت تاب آوری بر میزان تحمل سختی ها و فشارها تاثیر گذار بوده و سبب کاهش پرخاشگری از طریق توسل به هوش معنوی می باشد. با وجود نتایج حاصل از این پژوهش و نتایج قبلی حاصل از تحقیقات دیگران می توان همسو بودن این تحقیقات و نتایج مشابه آن ها در خصوص روابط بین متغیرها را درک کرد نتیجه پژوهش با مطالعات واگان^۱ (۲۰۰۲)، کینگ (۲۰۰۸)، کینگ و دسیکو^۲ (۲۰۰۹)، بهروزی و همکاران (۱۳۹۲) و نورمحمدی و همکاران (۱۳۹۲)، همخوانی دارد (۳۴، ۱۷، ۱۸، ۲۲، ۲۰۱۸). همچنین هوش معنوی با صفات خلقی، حساسیت اجتماعی، رضایت زندگی، انرژی و فعالیت رابطه مثبت داشت. دیگر یافته های پژوهش نشان داد هوش معنوی با تاب آوری

3 Robertson
4 Smith

1 Vaughan
2 King & De Cicco

گیری تاثیر داشته است. همچنین این پژوهش در سال ۱۳۹۴ در مسابقات آسیایی کنگ فو انجام شده است و باید در تعمیم نتایج در زمان ها و مکان های دیگر احتیاط لازم صورت گیرد. علاوه بر مطالب ذکر شده سوگیری مطلوب نمایی اجتماعی در پاسخ دادن به پرسشنامه ها احتمالا وجود داشته باشد.

برای انجام این تحقیق محدودیت هایی وجود داشت که یافته های آن باید متناسب با شرایط و محدودیت های موجود مورد استفاده قرار گیرد. از جمله می توان به این موضوع اشاره کرد که این تحقیق به طور خاص بر روی ورزشکاران رشته ی کنگ فو شرکت کننده در مسابقات آسیایی انجام گرفته و احتمالا شاخص هایی مانند محیط مسابقات و یا ملاحظات ورزشی افراد در نتیجه

منابع

- Baldwin D R. Jackson D. Okoh I. & Cannon R L. Resiliency and optimism: An African American senior citizen's perspective. Journal of Black Psychology. Retrieved at: published online at. <http://jbp.sagepub.com/content>. 2010.
- Behrooz H. Zarezadeh M. Saberi Kakhaki A. The Relationship between Spiritual Intelligence and Aggression among male teen soccer players. Sports Psychology Studies. 2013; 6: 81-94. [Persian]
- Bernstein D A. Clarke-Stewart A. Roy E J. Wickens C D. Psychology: Furth Edition. Boston: Houghton Mifflin Company. Between emotional intelligence and subjective fatigue in university students. Journal of Psychosomatic Research. 1997; ۵۹۳-۵۸۵: (۶۰)؛
- Bigharaz M. Alidoost ghahfarokhi E. Bagheri G. Ghofrani M. Saberi A. The survey relationship spiritual leadership and social capital with psychological capital in Asia Vision League in Fars province. Organizational Behavior Management in Sport Studies. 2016; 3(9): 47-58. [Persian]
- Chau-kiu Cheung. Ping KwongKam. Resiliency in older Hong Kong Chinese: Using the grounded theory approach to reveal social and spiritual conditions. Journal of Aging Studies. 2012 ۲۶؛ (۳).
- Dehghani Y. Rajabi S. Investigate the relationship between resiliency and mental health and spiritual intelligence among high school students in Bushehr. Sixth International Congress of Child and Adolescent Psychiatry. University of Medical Sciences Tabriz. 2013. [Persian]
- Denson Thomas F C. Nathan DeWall. Eli J. Finkel. Self-Control and Aggression. Current Directions in Psychological Science. 2012; ۲۰-۲۱: (۱)؛
- Dinther M. Dochy F. & Segers M. Factors affecting students self-efficacy in higher education. Educational Research Review. 2011; ۸-۹۵: ۶؛
- Emmons R A. Is spirituality an intelligence? Motivation, cognition, and the psychology of ultimate concern. The International Journal for the Psychology of Religion. 2000; ۲۶-۳: (۱)؛
- Farkasa Dávid. Orosza Gábor. The link between ego-resiliency and changes in Big Five traits after decision making: The case of Extraversion, Personality and Individual Differences. 2013 ۴۴۵-۴۴۰: (۴)؛
- Guroi A. Ozercan M G. & Yalcin M. A comparative analysis of pre-service teachers' perceptions of self efficacy and emotional intelligence. Procedia Social and Behavioral Sciences. 2010; ۳۲۵۱-۳۲۴۶: ۲؛
- Hartman J L. Turner M G. Daigle L E. Exum M L. & Cullen F T. Exploring the gender differences in protective factors: Implications for understanding resiliency. 2009.
- Hamid N. keikhosravani M. Babamiri M. Dehghani M. The relationship between mental health, spiritual intelligence with resiliency in student of Kermanshah University of Medical Sciences. Quarterly Journal of Jntashapyr. 2012; 3(2). [Persian]
- Herrman H. Stewart D E. DiazGranada N. Berger E L. Jackson B. Yuen T. What is Resilience?. Canadian Journal of Psychiatry. 2011; ۲۶۵-۲۵۸: (۵)؛
- Keshavarzi S. Yousefi F. The Relationship between Emotional Intelligence, Spiritual Intelligence and Resilience. Journal of Psychology. 2012; 16 : 299-318. [Persian]
- Khormai F. Rahimi F. Gholipour Z. Explore the relationship between resiliency, spiritual intelligence and social intelligence in adolescents. Sixth International Congress of Child and Adolescent Psychiatry. University of Medical Sciences Tabriz. 2013. [Persian]
-
- King D B. Rethinking claims of piritual intelligence: A definition, model, and measure. A dissertation presented in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science, Peterborouge, Ontario, Canada. 2008
- King D B. De Cicco T L. A viable model and self-report measure of spiritual, Trent University, Peterborough, Canada. Int J Transpers Stud. 2009; ۸۵-۶۸: ۲۸؛
- Laufey D. s. Ragnarsdttir. Resilience in Man with Prostate Cancer: Relationship between Resilience, Social Support and Distress, BSC in Psychology, Thesis: Department of Psychology School of Business. 2012.

21. Maddux J E. The power of believing you can. Handbook of positive psychology. Oxford University press. 2002.
22. Moher N. Psychiatric mental health nursing. New York: Wiley & Sons. 2003. P: 556
23. Noormohammadi M. Rahim Nahal Z. Byabanyan M. The relationship between spiritual intelligence and attachment styles and aggression in adolescents. Proceedings of the Sixth International Conference on Child and Adolescent Psychiatry. Children and adolescents Psychiatric Association Iran. Tabriz. 2013. [Persian]
24. Pomsaiy GS. Rabei F. Stodeh SA. The relationship between mental health and spiritual intelligence resilience among students in the sixth grade port city of Anzali. Sixth International Congress of Child and Adolescent Psychiatry. University of Medical Sciences Tabriz. 2013. [Persian]
25. Prince-Embury S. & Saklofske D H. Resilience in children, adolescents, and adults: Translating research into practice. Springer: New York, NY, US. 2013.
26. Reivich, K. Optimism: A key ingredient to happiness. Communique, the newspaper of the National Association of School Psychologists. 2010؛ ۲۰-۱۰ : (۷) ۳۸ ۴
27. Robertson J. Spirituality among public school principals and its relationship to job satisfaction and resiliency. A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Education In Educational Leadership, Union University. 2008.
28. Rosati M J. Fongkaew W. Atwood K A. & Chookhare W. Spirituality within the family and the prevention of health risk behavior among adolescents in Bangkok, Thailand. Social Science and Medicine. 2010؛ ۸۶۳-۱۸۵۵ : (۷) ۴.
29. Ross A. Personality psychology theories and processes. Tehran: Ravan. 1997؛ ۶۹-۶۷؛
30. Sim T N. Loh BSM. Attachment to God; measurement and dynamics. Journal Social and Personal Relationships. 2009؛ ۲۸۹-۳۷۳ : (۷) ۲۰ ۴.
31. Siddiqi Arfaei F. Yazdkhasti A. Nadi Ravandi M. predictability Resiliencybased on spiritual intelligence in students and scholars. Culture in The Islamic University. 2014 ; (4)3. [Persian]
32. Smith M. Spiritual quotient questionnaire (SQQ). www.myskillsprofile.Com. 2005
33. Taylor S H. Social Psychology, peking: peking University Press. 2004.
34. Van Dinther M. Dochy P. & Segers M. Factors affecting students self-efficacy in higher education. Educational Research Review. 2011؛ ۸-۹۵ : (۶) ۴.
35. Vaughan F. What is spiritual intelligence?. Journal of Humanistic Psychology. 2002؛ ۳۳-۱۶ : (۲) ۴۲ ۴.
36. Veselska Z. Geckova A M. Orosova O. Gajdosova B. Dijk G P. & Reijneveld S A. Self-esteem and resilience: The connection with risky behavior among adolescents. Addictive Behaviors.